

Pe urmele lăcustelor

de V. Branisce

Recucerim cu jertfe ceea ce n'am știut apăra, când am lăsat pradă hoarelor barbare trup frânt din trupul Moldovei.

Lanurile de aur se pierdeau în zare. Orașele înfloritoare pulsau de viață și belșug. Locașurile de închinare adunau pe credincioșii cucernici să ridice înmuri de slavă Creatorului. Aceasta a fost cea din urmă viziune a Basarabiei și Bucovinei de Nord.

De atunci a trecut un an.

Astăzi, pașii cadențați ai ostașilor români bat iarăși potecile de odinioară. Dar pasul lor învingător șovăie adesea, nu de teamă, nici de oboseala luptei, nu, ci de grozăvia care se desfășoară înaintea ochilor lor, dornici de a vedea un pământ străbun.

Mormane de cenușă dovedesc așezările omenești, pustiul și prăpădul, ce li se desvăluie, nu mai amintește nimic din rodnicia pământului, ei nu găsesc decât pârjol și urme de lăcuste. Căci, cu ce am putea să comparăm, oare, instinctele oarbe, deslănțuite de vremelnica ocupație vrăjmașe, decât cu stolul cutropitor al invaziei lăcustelor?

Așa ne revine o provincie a noastră după un an de guvernare al paradisiului roșu!

Nu este acum momentul să stabilim răspunderi, nici să cerem sancționarea celor vinovați. Acum vorbește tunul și vorbesc prin pilda lor neprecupețită glasurile amuțite pe vecie. Noi trebuie să tăcem.

Această tăcere să ne servească de prilej pentru a ne strânge rândurile și cu puteri unite să începem cu un ceas mai de vreme vindecarea vechilor răni. Intocmai ca gila pustiită, care face să răsără spic îmbelșugat din lanurile arse, să punem puterea noastră de viață la temelie așezărilor viitoare. Groaznică încercare a neamului oferă cel mai înălțător prilej de muncă pentru toți și în același timp o ultimă posibilitate de reabilitare pentru cei care în trecut s'au îndepărtat de interesele neamului.

Mulți au fost aceia, care au crezut că ajunge să faci învârteli pe cont propriu, să te bucuri de o bunăstare materială, să pretinzi totul dela Stat și națiune, și tu nu mai ai nici o îndatorire, cel mult să bârfești într'un colț de cafea, treburile care nu merg cum ar trebui.

În locul idealului individualist, care a slăbit coeziunea sufletească a națiunii, să creăm o conștiință colectivă pentru ca să ne călăuzească pașii.

Pe urmele lăcustelor cutropitoare să reclădim din temelie așezările românești, să consolidăm granițele răsăritene ale Țării, dând suflet nou celor atât de încercați.

Din durerile trecutului să se călească sufletul de mâne al Neamului, aspru și vijelios în apărarea onoarei, hotărât la orice jertfă în urmărirea revendicărilor sale drepte.

Cine nu cunoaște aceste revendicări ale noastre?

Istoria se repetă

de Prof. I. Lupas
Membru al Academiei Române

Când a pătruns, pe undele emisiunilor radiofonice din străinătate, în noaptea dintre 26—27 Iunie 1940, până în adâncul satelor trasilvane știrea despre nota ultimativă a lui Molotov, cu privire la smulgerea Basarabiei și a creștetului bucovinean din trupul Patriei întregite, poporul nostru din cetățuia Carpaților a fost cutremurat de o durere, care nu și-ar fi putut găsi rostirea potrivită decât în cunoscutul cuvânt al Scripturii: iară prin însuși suflul tău va trece sabie, ca de către multe inimi să se descopere cugetele.

Cugetele care se descopereau în vârtejul precipitatei evacuări dintre Nistru și Prut, îi șopteau că prin situația internațională de atunci România fusese împiedecată să-și îndeplinească datoria de a se împotrivi puterii cutropitoare, pornite cu năvata de năpăstuire, ca un nou blestem, asupra laturii răsăritene a pământului strămoșesc.

Dacă superioare rațiuni de stat au impus această dureroasă renunțare la împlinirea unei datorii din cele mai firești, unica justificare acceptabilă i se părea poporului nostru că trebuia să fie necesitatea de neînclăturat a unei temeinice pregătiri pentru rezistența cea mai viguroasă la granița apuseană, — pândită și amenințată și ea de primejdia unei cutropiri străine.

N'au trecut însă mai mult de două luni până i-a fost dat să constate că istoria se repetă sub ochii săi, că Transilvania nord-vestică este cedată și ea fără nici o încercare de rezistență din partea oștirii care aștepta cu înfrigurare momentul să-și stămpere setea de luptă pentru apărarea țării.

A doua sabie, a celei mai crunte și mai stășietoare dureri a trecut în ziua de 30 August 1940, prin sufletul neamului nostru. Dar nu și-a pierdut nici

o clipă nădejdea într'o apropiată reparație a nedreptăților săvârșite la granițele sfârticate ale României.

Dacă din pățania celor trecute vremi poate fi trasă vreo învățătură, este mai ales aceasta: nedreptatea poartă în sine însăși germenul prăbușirii. Ea nu poate dăinui în veac, ci mai curând sau mai târziu trebuie să cadă și să se topească precum se topește ceara de para focului.

Destinul Basarabiei este o grăitoare dovadă în sprijinul acestei legi istorice.

La 1812 țarul Alexandru I a ignorat înțeleptul fapt ce-i împărtășise, într'un memoriu, vestitul său consilier, amiralul Mordvinov, demonstrându-i că împărăția rusească, în loc de a răvni la cutropirea altor țări, ar purcede mult mai prudent împlinindu-și chemarea de a strădui pentru o cât mai bună îngrijire și chivernisire a propriului său teritoriu. Căci progresul ei nu cerea nici atunci, după cum nu ar trebui să ceară niciodată, cutropirea neamurilor și pământurilor învecinate. Dimpotrivă. Păstrându-și numai propriul patrimoniu, înzestrat din belșug cu toate darurile firii, și valorificându-l deplin, ea era, în orice împrejurări, în stare să-și asigure existența și viitorul.

Sfatul lui Mordvinov a răsunat însă ca glasul strigător în pustie.

Nedreptatea a fost consumată cu vădita tendință a unei dăinuirii fără de sfârșit. Totuși, firea poporului nostru dintre Prut și Nistru, — simțul lui de frăție nesdruncinată cu restul neamului românesc, sufletul lui adânc credincios, blând și duos păstrător al părințeștilor obiceiuri, — timp de un veac și mai bine, nu a putut fi schimbată nici sub presiunea celor mai silnice mijloace ale

Continuare în pagina 4-a

ST. O. IOSIF

de Ion Colan

În noaptea de 4/5 Iulie 1913, între zidurile unui spital din București, blândul Steo se stingea, cu sufletul și trupul cumplit chinuite. La câteva zile ni se ducea și celălalt Ardelean, criticul Ilarie Chendi, pentru ca, în același an, în spre toamnă, maistrasul Aurel să-și frângă aripele pe Valea Prahovei, aproape de Câmpina.

Am răsoit ziarele zilelor acestui înviorător Iulie 1941, când trupele noastre, ca asvârlite de un puternic resort, au trecut Prutul „să cucerim ce-avem de cucerit”. N'am văzut comemorată amintirea lui Steo decât în note sarbede, fără conținut; ici, colea un cuvânt pornit din actualitatea singurei lui îndrăsneli poetice, marșul „La arme!”

Să ne ierte duiosul poet al „Patriarhalelor” și din pacea împărăției lui să dea vina acestei uitări vremelnice, pe învolburatele vremi, când sufletul și brațul românesc sunt angajate în luptă pentru neam și cruce.

Dacă originea familiei e macedoneană, Iosif-tatăl e ardelean întreg iar Brașovenii și-l pot revendica pe liricul poet al „Credințelor”.

Un istoric literar al anilor din urmă l-a numit „Un sol al biruinței”. Pentru 1913 și 1941, da și numai printr'o singură poezie, aceea în ritmul căreia au trecut ai noștri Dunărea în 1913 și Prutul în 1941. Din scrisul lui Iosif, totul în bemoli, ca tristețile lui Verlaine, ca ploile lui Baçovia, totul plin de regrete dureroase, poezia „La arme!” însemnează o aparentă dis-

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

Românii grăniceri din Banat și
Revoluția din Ungaria 1848-1849

GARNIZOANA CETĂȚII TIMIȘOARA

de Antoniu Marchescu

Un bombardament deschis asupra cetății din două baterii mortiere (Mörsehbatterien), în noaptea de 3/4 Iulie, a dat naștere la mai multe focuri, fără însă să fi pricinuit mari pagube. Focurile au fost stinse și, în același timp, a deschis și garnizoana focul asupra inamicului, care continua să-și întărească pozițiile și să-și concentreze noi forțe de luptă din toate părțile. Un atac în mare asupra cetății era iminent. Serviciul de spionaj aduse vestea că se va deschide focul cu toate bateriile.

Pentru a preveni atacul, se hotărî

o ieșire din cetate pentru noaptea de 4/5 Iulie, ora 2, în două coloane. Ieșirea a fost precedată de un foc viu de artilerie, tras din toate bateriile cetății timp de o oră și jumătate.

Coloana I, sub comanda căpitanului Melzer, din regimentul de linie Leininghen, se compunea din: 60 de soldați din regimentul de linie Zanini, un divizion de infanterie Leiningen, și un divizion de grăniceri româno-bănățeni.

Această coloană a pătruns neobservată până la avanposturile inamice. De aci, fără nici un foc de armă și

încă înainte ca să se fi dat alarma în tabără, au ocupat, prin luptă cu baioneta, bateriile așezate la vreo 300 de pași în dosul avanposturilor, luând prizonieri și 10 honvezi înarmați. Divizionul de grăniceri forma trupa de rezervă și în această calitate acoperi retragerea trupeii expediționare fără mai pierderi.

Cu ocazia acestei ieșiri, s'au distinși: căpitan Melzer, locotenent Henrike, ambii din regimentul Leiningen, locot. Marchisetti, din regimentul Zanini și sublocot. Bunzini, din regimentul de grăniceri româno-bănățeni.

În timpul asediului îndelungat, toate spitalele s'au umplut de bolnavi și răniți. Bântuiau în cetate tot felul de boale: tifosul, scorbutul și holera. Garnizoana era un lăgar de suferinzi: Medicamentele se epuizaseră, iar medicii erau toți bolnavi.

Când apărării cetății se găseau în această stare de lipsuri, apare, la data de 5 August, la poarta vieneză, un ofițer superior și un călăreț. Erau parlamentarii generalului Vécsey, co-

Groparul

Un avânt amarnic trebuie să-l fi mânat pe dealul bisericii noastre. L-am văzut numai într-o zi de Duminică tinându-se ca umbra după crâșnic: De la altar la iconostas, de-aici în tinda bisericii și apoi sus la clopote. Se căznea să nvețe rândul, căci intrase în slujba sfântului lăcaș ca ajutor de crâșnic și gropar. Il chema Franț. Și nu era un bărbat urît. Tip anglo-saxon cu ochi albaștri, cu trupul svelt dar viguros, când îl vedeam nebărbierit și rupt, cum sta și aștepta în ușa turnului semnalul pentru clopote, mă cuprindea mila de el. Ce n'ar fi dat alții să aibă ochii și profilul lui! Cât de bine i-ar fi stat lui Franț cu smoking sau în redingotă! La bal, într'un vârtej de dans, cu silueta-i elegantă, câți ochi frumoși s'ar fi topit de dor privindu-l și câte inimi bo'navede dragoste l-ar fi închis în sanctuarul lor. Dar soarta nu l-a făcut domn ci l-a făcut gropar. In căsuța mică de lut din fundul cimitirului, s'a bălăbănit el o iarnă întreagă singur, singurel. Singur și cu morții din prejura. Dar odată, pe înserate, când luna răsărise sus curată și pe morminte se zărea mijind colțul de braț cu o fetișcană blondă. De-atunci împărțiră împreună pustiul ceasurilor din cimitir. — Intâi i-a mers cam greu.

Avea pe lună o lefșoară ce nu i-ar fi ajuns altuia decât pe-un prânz. Dar primăvara se milostivi de el. Primăvara-i bună cu groparii. Erau zi'e când săpa și două sau tzei gropi. De-abia răzbea atunci să scurme glia și să-i așeze pe toți la odihnă. De lemne nu purta grije nici când. Vura-iarna ardea scânduri de sicriu. Le așeza, după ce le scotea din groapă, în dosul căsuței la soare și-și era mai mare dragul cum pocnea în foc lemnul ce zăcuse zece de ani în sânul pământului. Dar muncind din greu și văzând în jurul lui tot fețe triste, ascultând mereu bocetele oamenilor, Franț uită dela o vreme zămbetul cu totul.

L'a înmormântat încet, pe nesimțite, sub bulgării de lut ce i-a asvârlit de-atâtea ori și în atâtea gropi cu harnica-i lopată. Acum când sapă câte un nou mormânt îi vine uneori să plângă.

L-am văzut deunăzi iar. Era pământiu la față cu ochii scufundați în cap. Ca mâine tot aceeași lopată va răsturna și asupra lui bruşii de pământ, cum a răsturnat el peste cenușa altora.

Ecat. Pitiș

Spicuiri

din dicționarul greșelilor noastre de limbă

de Ax. Banciu

X.

— Pentru scri: vorbiam, amintiam și nu: vorbeam, aminteam, (cu ea), cum scrie Academia? — mă întrebă un cetitor.

Răspund:

— Pentru că felul cum ortografiază Academia imperfectul verbelor de conj. a IV-a e greșit. O dovedește graiul poporului, care nu palatalizează consonanțele b, p, v, m, f, decât dacă sunt urmate de vocala i sau diftonul ie (vorbiam-vorghiam, slăbia-slăghia, loviai-loviai, vîn-vîn — în unele regiuni vi trece în fi, în altele se elimină v: jin'in) — multumiau-multănyau) etc., rămânând nealterate în cazul că sunt urmate de e (belșug, bea, beat, petecesc, mestec, vestesc etc.). Academia nu ține, însă, seama de această indicație a graiului popular decât la scrierea adv. *abia* (pop. *aghia*), spre a-l deosebi de verbul *a bea*.¹⁾

Pentru ce? — mă întreb și eu.

Lipsa unei ortografii unitare la noi se datorează în prima linie vulnerabilității regulilor stabilite de Academia Română. Sunt prea multe inconsecvențele, excepțiile, prea șubrede argumentele care au prezidat la stabilirea lor. ca subit regimul lor, să se fi putut evita anarhia de azi.²⁾

Când simți slăbiciunea temeiurilor pe care se razimă regulile pe care ni le-a dat supremul nostru for cultural, când la tot pasul te împiedeci de inconsecvențe insuficient motivate (când sunt motivate!) spre a fi acceptate, când lectura acestor reguli o întovărășești mereu cu semnul întrebării (dacă nu cumva îi adaugi și pe cel al mirării!) — se scrie: sinteză, ipoteză, dar viteșă; beznă, dar glesnă; sbier, dar războiu; svăpăiat, dar izvor; abuz, dar autobuz; Mai, dar paiu; ideea, aleea, dar scântea, femeia; cetățuie, dudui, gutuie, dar trebuie, sguduc; mântuesc, alcătuesc; dar

¹⁾ În lipsa caracterelor tipografice core-spunzătoare, transcriem palatalizatul *mi* cu *ungny* (în franțuzește acest sunet e redat prin *gn*. La fel i în ital. D. p. fr. cognac, it. Mas:agni).

²⁾ Regula generală stabilită de Acad.: „Cu ea se scriu, după consonanțe (afară de *ch, gh*) și terminațiunile de imperfect ale verbelor de conj. a IV: feream, vorgeai, îmbatrănea, mărturiseam, socoteai, vorbeai, — zăpăcește, însă, într'atâta, încât nu se mai ține seama de excepția pe care Acad. ar dori s'o facă cu adv. *abia* (Vezi „Vremea” dela 15 VI a. c. p. 13, c. 3: *abea*; Curea tul 26 V. a. c. p. 2, c. 6, jos; o bucurie *abea* reținuta). Ba, uneori, dam i de fruce ca: *Beata* pasere se învârti de două ori pe loc („Ziarul științelor etc.” XI. 1913, p. 114, încât, fără să vrea, exclamă: Ghici ghicitoare: mea Ce va fi vrând sa spună aici autorul: *b'ota* (sărmana) sau *beata* (fem. lui *beal*) pasere?”

³⁾ Cea mai bună dovadă a acestei vulnerabilități e însuși faptul că nici membrii Acad. nu țin seama de regulile fixate de ea.

săcuiesc; cel dintâi, dar: rândul întâiu; zecă — a zecea, treizeci — a treizecia, acești — acești'a, atâți — atâția, dar: atunci — atunci'a, alături — alătura; dela dar pe la, în curând (două cuvinte), dar numaidecât, întotdeauna; pe îndetele, (s'ar fi putut spune: pe 'ndetele), dar alene; de vreme ce (trei cuvinte), dar deoarece; pentru că, fiindcă, dar măcar că (două cuv.); încât, dar întru cât în zadar (ce va fi însemnând „zadar”, ca să poată fi scris ca vorbă separată?...), etc. etc. — când cetești reguli ca: „Consonantele duble se vor scrie numai în cuvinte derivate din forme românești”, dublarea lor neadmitându-se în neologisme, chiar dacă limba din care au fost împrumutate le are dublate, — reguli care își lasă impresia lui „sic volo, sic jubeo!” — atunci îți explici multe din deraierile ortografice de azi.

Cine nu vede îndreptățirea întrebărilor:

De ce după *ch, gh*, diftongul *ia*, iar în celelalte cazuri *ea*?

Pentru ce: *chi*amă, *veghiază*, împărechiază, învechiască (cu *ia*), când formează din care derivă acestea sunt: chem, veghez împărechez, învechesc, — forme în care *e* urmat de *ă* trebuie să treacă în *ea* (ca și în: tree — treacă, legă — leogă, neg — neagă, șterg — șteargă ș. a. m. d.?)

Sau, în cazul că se trage cu buretele peste această regulă, de ce nu se scriu și aceste cuvinte cu *ia* în loc de *ea*?

Și pentru ce privilegierea lui *ch, gh* numai în cazurile de mai sus și nu și în alte cazuri? Dacă e admisibilă ortografierea „atuncea” (din atunci), de ce nu s'ar admite și ortografierea *urechia*, *ridichia*... din ureche, ridiche?

Și întrebările s'ar putea continua încă pe urma nedumeririlor pe care le trezește lectura capriciosului „Indreptar”.

Ca să putem ajunge și noi „în rând cu lumea”, să ne putem lăuda și noi cu ortografie unitară, acceptată de toți, e nevoie ca Academia să-și revizuiască hotărârile din 1932, eliminând tot ce e vulnerabil din prava pe care ne-a dat-o, reducând regulile și „cazurile aparte” la minimum posibil; așa că, obiecțiuni ca acele ce se ridică azi să nu se mai poată ridica, arbirar făcând loc logicei, rațiunii sănătoase. Altfel, numărul celor care bat câmpii, în loc să scadă, va crește, expunându-ne și mai mult ironiilor străinilor.

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Nu plânge... Țara mea!

Tie...

I.

Nu plânge... Țara mea, azi e 'n zadar
Să-ți sfărmi durerea 'n boabe de clestar,
Și 'n vijor de dușmani când ai să treci.
Tu, Țara mea, nici fruntea să n'o pleci!

II.

Privește... Țara mea, azi fiii tăi...
Sunt toți șoimani de munte..., pui de lei,
Și 'n luptă grea ei au pornit cântând:
„La arme, cei de-un sânge și de-un gând”!

III.

Fii mândră... Țara mea, azi cântul lor
Trecut-a prin dușmani fulgerător,
Și dela Prut pâr' la bătrânul Nistru
Gem Rușii iar... sălbatec și sinistru.

IV.

Ascultă... Țara mea, gem Rușii iar...
Li-e rânjet crud al Basarabiei har,
Și 'n spasme mii ei dorul și-l alină...
Tot dorul lor de sfânta Bucovină!

V.

Sus fruntea... Țara mea, azi ți-e sorit
Calvarul greu să-l treci spre Răsărit,
Și 'n veci... — frumos — să luminezi,
[Stăpână...
Pământu-ți drag și Nația Română!

Rodica Olteanu

Pentru cei mici și dragi

PITPALACUL

In livadă, subt, un mac,
S'a ascuns un pitpalac.
Are cuișor de flori
Și în el trei pușori.
Toată ziua fac ce fac
Și din gură nu mai tac:
Pitpalac!... pitpalac!...

Iată vin doi vânători
Cu pușca la subsuori.
Pușorii se pitesc,
Tac — și nu mai ciripesc...
Vânătorii stau pe loc
Tot ochesc — dar n'au noroc.
Pușorii nu-s și nu-s...
Vânătorii s'au cam dus...

Astfel le veni de ha:
Pușorii de subt mac
Și-acum cântă:
Pitpalac!... pitpalac!...

Aurelia Pop-Florian

mandantul corpului 5 de armată revoluționară. Ei veneau să propună garnizoanei, ca considerare la prea „cavaleriasca ei apărare, o foarte onorabilă capitulare”.

Propunerea n'a fost luată în discuție. Ea a fost respinsă pe loc, fără ezitare și cu următoarea caracteristică observație:

„Rezistența garnizoanei timp de o sută de zile l-a putut convinge pe gen. Vécsey că garnizoana se va apăra până la ultimul glonț”.

Acest răspuns, dat în numele garnizoanei de către colonelul Sztancovics, a fost hotărât și plin de demnitate.

Baronul Rukavina apoi se adresă soldaților istovii de putere, prin următorul manifest:

„Soldați! Inamicul ne-a somat din nou să predăm cetatea! In clipa în care grosul trupelor noastre se tot mai apropie, ne cere o asemenea rușine! Puterea noastră de o sută de zile cu adevărat nu-i dă acest drept și fiindcă vă cunosc, l-am respins cu declarația că ne vom apăra, până la cel de pe urmă glonț!

După un astfel de răspuns, era de așteptat un foc violent asupra cetății. Și garnizoana era gata a-l înfrunta.

În lagărul inamic însă era fierbere mare. Din cetate se văzu cum un batalion se îndrepta în direcția Lipovei, iar pe drumul Aradului pleaseră 9 tunuri grele. Aceasta era un semp bun pentru reușita unei ieșiri din cetate. Din nefericire însă nu mai erau trupe bune de luptă.

În noaptea de 7/8 August s'a tras din cetate asupra lucrărilor efectuate de inamic în cea de a doua paralelă. Contrar așteptărilor, a doua zi au apărut în jurul podului două noi baterii inamice, iar digul de pe malul Begheului, în Fabrică, a fost ocupat de numeroase trupe. Pe la podul episcopesc s'au strecurat apoi două tunuri inamice în paralela a doua.

Noua poziție ocupată de inamic era foarte supărătoare. Garnizoana strânsă ca în clește, căuta o ieșire, inamicul trebuia alungat din jurul cetății. Pentru această grea misiune se angajară de bunăvoie grănicerii româno-bănățeni.

În dimineața zilei de 8 August, la ora 4, se adunară în envelopa No. XXII, 150 de grăniceri, îndreptându-se, prin courtina II—IV, spre canalul Begheului. Când au ajuns la paralela a II-a, au trecut la luptă cu baioneta. Luptând corp la corp, au reușit să curețe tranșeu inamic până la podul episcopesc. În timpul acesta, din batalionul IV, V, VI, se trăgea cu cartace dealungul digului, pentru a împiedeca retragerea inamicului în direcția capelei Rozalia și pentru a tăia drumul trupelor de ajutor. Din rândurile noastre locul de luptă. Care rândurile noastre o parte a rămas pe loc, iar cealaltă s'a predat. „In frunte cu sublocotenentul Mihail Iacobici, grănicerii curajoși au trecut mai departe la asalt spre podul cel mare, unde posturile inamice, după o rezistență dărză, fură constrânse să se predea cu două tunuri”.

„Intreaga garnizoană fu martoră oculară acestui fericit fapt de armă, la reușita căruia a contribuit căpitanul Babich și îndeosebi în mod esențial vitejia încurajatoare a sublocotenent-

tului Iacobici”. Trofeele capturate se compuneau din: 2 tunuri, 50 de puști, 1 tobă și alte obiecte de războiu, cum și 57 de prizonieri. Garnizoana n'a avut alte pierderi decât un ofițer (sublocotenentul de grăniceri Toma) și un grănicer, morți.

Generalul Rukavina, plin de bucurie pentru fapta eroică a grănicerilor, le făcu o primire cu multă paradă, la care au asistat trupele și populația cetății. Rostindu-și discursul, generalul se întoarse spre celelalte trupe din garnizoană și arătând pe grăniceri, le adresă următoarele cuvinte: „Vedeți Voi! Două batalioane ale lor luptă asupra dușmanului în Italia, aici a rămas numai batalionul de rezervă. Acesta este compus, precum vedeți, din băieți și din bătrâni; vestmintele lor (precum era în adevăr), ei însă în propriile lor vestimente de casă s'au luptat ca leii”.

¹⁾ Georgie Barițiu: op. cit. 11. pg. 628.

ST. O. IOSIF

Continuare din pag. 1-a

tonanța. Din sufletul lui umilit, versurile se legau nu ca să fie „frumoase“, ci *pentru el*, cum o spune singur undeva.

A trăit într'un București plin de rautăți — poate singurul oraș în care n'ar fi avut ce cauta — purtându-și melancolia dela Biblioteca Fundației Carol I, unde multă vreme a fost bibliotecar, în redacția diferitelor reviste la care a colaborat, ferindu-se mereu din calea zălmășiei, cu dorul după draga lui fetiță, Corina, pe care nu o va uita nici odata.

Chendi, fire de luptător, ajunsese temut chiar în acest București; Goga a putut târi masele după el; Iosif a fost strivit de tăvălugul mulțimii. De aici și resemnarea, caracteristică celor inadaptabili. S'a refugiat în trecutul nu prea îndepărtat, cu bunici și bunicuțe, cu nuci bătrânești în ogrăzi, cu haiduci romantic proiectați în sufletul lui de visător, suflet adânc rănit și de lumea pentru realitatea căreia nu avea nici o înțelegere, dar și intim, într'o viață de om altfel de cum o visase el.

Volumele lui de poezii: „*Patriarhale*“, „*Credințe*“ și „*Cântece*“, reunite într'o ediție: „*Poezii*“, *traducerile* — unele din cele mai bune din literatura noastră, operele în colaborare, cu D. Anghel; volumul închinat lui Ștefan cel Mare: „*Din zile mari*“, piesa istorică „*Zorile*“, toate se succed în ritm lent, marcând etape în viața poetului, dar nu și neapărat o evoluție. Iosif, — liric autentic — e aproape egal în tot ce a scris.

Dacă a avut nădejdi și le-a frânat sau au fost risipite înainte de a prinde aripi; dacă a avut bucurii, acestea au murit în el abia încolțite. Despre fericire nu îndrăznim să însemnăm nimic.

„*A scris cu sânge, într'o vreme când alții plâneau cu lacrimi de cerneală*“.

În conștiința cetitorilor trăiește prin scrisul lui calitativ, nu cantitativ, cum a spus cineva, care-l cunoscuse probabil din vreun lexicon.

În conștiința țării trăiește prin poezia lui „*La arme*“, chiar mai actuală acuma decât în 1913. Ardeleanul Iosif, alături de Andrei Mureșianu, cu „*Deșteaptă-te Române*“, de Andrei Bârseanu, cu „*Pe-al nostru steag*“... e al treilea Brașovean care răscolește sentimentul național prin versuri menite să trăiască atunci când istoria noastră e în cumpănă.

Și pentru acest motiv amintirea lui St. O. Iosif, feciorul fostului director al Liceului Andrei Șaguna din Brașov, ne e scumpă și va trăi în noi deapănarea.

Spre zări luminoase

de Dr. D. Chirculescu

Am trăit anul trecut vremuri de adâncă durere; trăim astăzi vremuri de înălțare sufletească. Dar atunci, ca și astăzi, același crez stăruia în gândurile și inimile noastre, aceeași neclintită conștiință a drepturilor poporului nostru. Și dacă anul trecut durere și mahnire au fost, ele s'au legat de încălcarea dreptății românești, a acelei dreptăți care trăește vie, cu puterea, în sufletul tuturor și a fiecăruia din noi. Frângerea Țării era frângerea dreptății și frângerea fiecărui suflet de român. Și ne-a fost oprit atunci să lăsăm drum deschis răsvrătirii noastre. Astăzi mijesc pentru noi zorii dreptății. Brațele ostașilor noștri se simt iarăși deslegate, libere, ca să sprijine în luptă sfântă crezul românesc. Inima noastră se înalță și se simte în voia ei pe drumul dreptății căreia totdeauna a slujit și s'a închinat.

Pentru noi Români, dreptate curată nu poate fi decât în ziua când toți Români, de pretutindeni, vor fi laolaltă, în aceleași hotare, cu o singură conducere. Și cu cinstită credință, înțelegem că astfel sună dreptatea pentru toate popoarele.

Vecinii noștri Unguri s'au tânguț pe la toate ușile, dela 1918 încoace, că li s'au încălcat drepturile, că Ungaria a fost „*mutilată*“. Au arătat că li se luaseră Ardealul, Fiume, și nu știu câte alte regiuni, — ziceau ei, — pe nedrept. Dar revendicările lor, ei nu le puteau oferi ca normă pentru celelalte popoare; așa zisa lor „*dreptate*“ nu putea sta alături de revendicări similare ale altor popoare, cum ar fi fost, de pildă, cererea noastră de a ni se da tot pământul până la Tisa, care, înainte de venirea Ungurilor, fusese sub stăpânirea Daco-Romanilor, ai căror descendenți și moștenitori suntem. Și atunci, dacă ceace Ungurii au pretins că este pentru ei „*dreptate*“, trebuie să fie refuzat tuturor celorlalte popoare, aceasta arată că pretențiile ungare sunt unilaterale: nu e vorba de „*dreptate*“, fiindcă dreptatea este una pentru toată lumea. Nu poate fi ceva drept pentru Unguri, dar nedrept pentru Români, Slovaci, Sârbi și Italiani.

De aceea, când noi cerem ca toți Români să fie laolaltă, în aceleași hotare, sub o singură conducere, și recunoaștem același drept și Slovenilor și Ungurilor, enunțăm un principiu de dreptate universal valabil.

Dreptatea, astfel înțeleasă, este în adevăr dreptate. Creștinește este să crezi în ea, s'o porți în suflet, și cinstit este să lupți pentru ea.

Aceasta este lupta noastră, a Românilor; o putem spune tuturor cu fruntea sus, cu mândria și cu puterea pe care credința curată o dă oamenilor și popoarelor.

În afara fostelor noastre granițe din 1939, mai erau Români peste Nistru, cum și până aproape de Tisa, în ținutul Crișanei și în fostul Banat sârbesc. Mai sunt Români în Valea Timocului, alții în Bulgaria și în Macedonia. Și acești Români, lăsați în afara granițelor dela 1919 la 1940, erau vreo două milioane.

Așa fiind, ce a reprezentat pentru noi această Românie dela 1919—1940, făurită prin voința și încordarea Transilvănenilor a Basarabenilor și a Românilor din Vechiul Regat? Era aceasta realizarea integrală a dreptății noastre? Consfințirea dată într'un târziu de tratatele din 1919 era consfințirea unei asemenea dreptăți integrale? Nicidecum.

Între Vechiul Regat Român din 1915 și România dreptății integrale, care să cuprindă pe Români de pretutindeni, Statul Român din 1919—1940 nu putea fi decât un simplu pas înainte către dreptate. Un pas mare, desigur, fiindcă el ajungea la strângerea la un loc a majorității Românilor.

Am fi putut face mai mult în 1919? Sigur că nu. Spiritul vremii de atunci a fost plămădit în cultul naționalităților etnice și libertății minorităților. Modalitatea de a aduce pe toți Români înăuntrul granițelor noastre, fără a cuprinde minorități etnice streine, nu putea fi întrevăzută în acea vreme. Astăzi, principiul naționalităților este în plină vigoare, iar chestiunea minorităților își găsește corectivul în geniala soluție adusă de Führerul german, aceea a schimbului de populații.

Astăzi, ca în totdeauna, noi închinăm toată puterea credinței noastre dreptății neamului nostru, și toată puterea conștiinței noastre cinstei de a servi acest ideal de dreptate.

Iar judecata noastră ne spune că, contrar vremurilor din 1919, integrarea tuturor Românilor într'un singur Stat etnicește românesc este astăzi cu putință grație soluției schimburilor de populații. Mai mult. Spiritul vremii nici nu îngăduie, în Europa de mâne, altă soluție pentru Românime. Pentru Românime, ca și pentru toate celelalte popoare europene. Se apropie ziua dreptății celei mari a popoarelor!

Călcăm astăzi pe pământ sănătos și pe drumul cel bun. Nici o îndoială, nici o șovăire.

Durerile noastre și jertfele ce aducem vor fi cinstea generației noastre și a României de Mâne, a adevăratei Români Mari în hotare și în suflet.

Marie Chendi — gazetar

de I. Bozdog

La două zile abia, după ce gingașa inimă a lui St. O. Iosif încetă să mai bată, frânează brusc și întrerupe cursul zburcumat pământesc și feciorul popii din Dârlos.

Atitudinea bărbătească și curajul cu care a privit și îndrumat multele probleme ale vieții naționale de dincoace de Carpați acest ascuțit și necruțător cuțit al gândirii românești a absorbit toată ființa lui și l-a făcut să imprăstie mărgăritarele gândirii lui în toate câmpurile de activitate publică, încă din adolescență.

Cei mai mulți dintre noi rețin abia numele și faima de mare critic a lui Chendi, dar prea puțini au avut și au prilejul să cunoască ceva din opera lui literară și cu atât mai puțin din cea politică gazetărească.

Inima lui călăta la dogoreala suferințelor de mucenici ale țăranilor de pe Târnave, între care a petrecut cu atâta drag, ca și a celor din Bandul Câmpiei, unde și-a făcut clasele primare, nedreptățile suportate de această pătură cu atâta eroism și stoicism, cum și tainica legătură dintre ei și conducătorii lor firești — preoții — al căror vlăstar era și el, — l-au atras spre cariera preotească. În seminar însă locul cercetărilor abstracte și ideale îl umple în inima tinărului levit organizarea bibliotecii și a societății de lectură a tineretului. Colaborează de pe atunci la *Muza și Telegraful Român*, impunându-se dela început atențiunii cetitorilor prin claritatea și curajul cu care atacă problemele la ordinea zilei.

Colaborator la *Familia* — din Oradea — diseacă o serie de probleme sociale, arătând și mizeriile de care suferă viitorii îndrumători ai neamului, dar și îndemnul său serios și stăruitor către această tinerime pentru o concepție mai serioasă de viață.

La *Tribuna* — din Arad — și apoi, la *Tribuna Poporului*, ca redactor, se închează într'o aprigă și necruțătoare luptă cu dușmanii seculari nu numai ai ființei dar și ai onoarei noastre naționale. Rămân celebre articolele sale: „*Șovinismul în literatura maghiară*“ în care înfierează pe cei mai de seamă scriitorii maghiari, ca Jókay, Mikszáth, Jancsó și Werner, care în opera lor caricaturizează eroii și marile noastre momente istorice, iar prin simbrășii lor Evrei le popularizează și răspândesc în străinătate. „*Idealurile naționale*“, — spune Chendi — au fost totdeauna și la toate popoarele izvor nesecat de inspirație și creațiuni literare, iar șovinismul — această degenerare a sentimentului național — e un izvor de creație propriu Magharilor. *Maghiarii se folosesc în literatură de aceleași arme josnice ca și în politică*“.

Atitudinea aceasta bărbătească, îndrăzneala lui de a vorbi țăranilor din satul său natal despre minunata chemare și rolul strălucit de viitor ce-l va avea de jucat într'un viitor apropiat, pun în mișcare pe jandarmii cu pene de cocoș, îl urmăresc pretutindeni, și-i tulbură orice contact cu poporul.

Chendi, — care ca student la Pesta împiedecase pe un profesor re-negat să țină o conferință în ungurește asupra Codicelui Voroneșian, — urmărit de jandarmi, găsește totuși calea de a sta de vorbă cu sătenii lui dragi rămânând în biserică după sfârșitul slujbelor bisericesti și continuă să-i lumineze. Până la sfârșitul lui Aug. 1898, când trece prin „*vama cucului*“ și, ocupă un post de ajutor-bibliotecar al Academiei Române. Menține totuși contactul cu frații rămași în suferință, ba mai mult, începe o campanie și mai energică în coloanele Tribunei pentru ruperea cu pasivitatea și intrarea în activism. „*Tactica de expectativă și abținerea din Parlament e o piedecă în calea formării oamenilor noștri politici și cu cât vom persista mai mult într'însa, cu atât întârziem crearea unei școli politice care să ne dea apărători temeinici ai cauzei naționale*“ (Soc. de mâne an. 1936, pag. 774).

Continuare în pag. 4-a

PENTRU CITITORII NOȘTRI

Ori ce reclamațiune cu privire la neprimirea «*Gazetei Transilvaniei*» de cei care și-au achitat abonamentul pe anul 1941, se va adresa la noua administrație, Bd. Regele Ferdinand Nr. 12 (Biblioteca «*Astra*»), deoarece noi înțelegem să expediem ziarul tuturor abonaților, chiar dacă abonamentul a fost încasat de fosta administrație.

Pagini basarabene

Sentinelă de veghe

de Prof. N. Babole

Carpații au fost leagănul neamului nostru. De aici poporul român s'a desprins întinzându-se prin văile larg deschise spre covorul uriaș al câmpiilor mănoase dela picioarele acestor munți. Pe Siret, pe Moldova, pe Bistrița și pe Putna au urzit strămoșii noștri așezări românești: sate, cnezate și voievodate. Dintre acestea Țara Sepeniului în Bucovina, Țara lui Dragoș și Bogdan pe râul Moldova sunt amintite de cronicari încă din veacul XIII. Oscilând între stăpânirea nominală a Cumanilor și Tătarilor și între cea mai apăsătoare a regilor ungurești și leșești, așezările românești își dau mâna, dela frate la frate, unindu-se într'un singur stat puternic și independent sub conducerea înțeleaptă a Mușatinilor.

Intemeierea unui stat tampon între Poloni și Unguri avea să folosească amândurora în luptele nesfârșite cu Tătarii, căci foarte bine observă un cronicar moldovean: „că mai bine este a se apăra de după păretele altuia decât de după al său”.

Pe la anul 1400, Moldova atinse în expansiunea ei naturală Prutul la miazănoapte și Nistrul la răsărit. Aici se găseau, încă din timpuri străvechi, două vaduri pentru oștile dușmane și pentru negustorii în drumul lor spre Dunăre. La început numai popas pentru călători, mai târziu s'a pus, prin vrednicie, iscusință și pricepere românească, temelia cetăților *Tețina* pe Prut și *Hotin* pe Nistru ce străjuiau aceste treceri. Astfel stăpânirea românească se instalează temeinic pe pământul Basarabiei, întărind cetățile cu ziduri puternice și așezând pentru apărare staroști și părcălabi.

Mușatinii, și mai ales Alexandru cel Bun, întreprinseră o acțiune sistematică de întregire a Moldovei cu întreg ținutul Basarabiei. Nizuiind în spre Mare și Dunăre, Alexandru lovește în repetite rânduri pe Tătarii hoinari întinzând hotarele de-a-lungul Nistrului până la vadul *Tighinei*, pe unde trecea „drumul cel mare de negoț” ce lega capitala țării Suceava cu vestitul port genovez Caffa din Crimeea.

De aici coborînd spre Limanul Nistrului, Alexandru cuceri și *Cetatea Albă*, care se afla sub stăpânirea nominală a Tătarilor și unde comerțianții genovezi duraseră un port însemnat pe vechea colonie grecească Tyras. Bizantinii numesc în evul mediu acest port Asprocastron, iar Genovezii Moncastron, de unde numele de Cetatea-Albă.

Prin priceperea, hărnicia și spiritul lor de întreprindere negustorii genovezi făcuseră din Cetatea-Albă, unul dintre cele mai vestite porturi ale Mării Negre. Aici se depozitau mărfurile levantine pentru Polonia, Ungaria și Principate și tot pe aici se scurgeau produsele apusene de venea pe drumul Liovului sau Brașovului. Un oarecare prinț tătar, Dimitrie, ce stăpânea litoralul Mării Negre pe la 1368, întreținea legături comerciale cu târgoveții dela Brașov. Tot aici suferi, în acest timp, Sfântul Ioan-cel-Nou moarte de martir pentru nestrămutata sa credință creștină. El, deveni, după cucerirea cetății de Alexandru cel Bun, *mučenicul ocrotitor al Moldovei*.

Genovezii erau bucuroși de schimbarea aceasta politică, pentru că scutul și apărarea românească le garantau mai bine interesele lor economice. Domnul Moldovei nu numai că întări privilegiile și drepturile comerciale ale negustorilor genovezi, ci le lărgi și le spori în conformitate cu condițiile noi create prin stăpânirea românească.

Astfel deveni Alexandru cel Bun întregitorul hotarelor basarabene, punând, prin cuceririle sale, bazele dezvoltării politice și economice ale statului moldovean.

Opera aceasta în Basarabia este continuată de Ștefan cel mare. Acesta completează cuceririle predecesorilor zidind două cetăți noi la *Soroca* și *Orhei*, completând cununa de întăriri ce străjuia hotarele Moldovei din

Istoria se repetă

Continuare din pag. 1-a

țarismului prea încrezut în aparenta sa atotputernicie.

La 1910 însuși fostul ministru de războiu al Rusiei, generalul Alexe Nicolacvici Kuropatkin, comandantul armatelor rusești din Manciuria în războiul contra Japoniei, se simțea îndemnat să rostească adevărul că populația Basarabiei s'a păstrat neamestecată cu cea rusească și să tragă de aci încheierea că — fie pe calea păcii, fie în urma unui războiu — unitatea politică a neamului românesc va trebui neapărat înfaptuită.

Profeția lui a devenit în scurta vreme realitate îmbucurătoare pentru toată suflarea românească. Raza libertății izbutind să pătrundă victorioasă până la frații Basarabeni, încă din primăvara anului 1917, îndată după prăbușirea țarismului, nimic nu i-a mai putut împiedeca să-și sfarne cătușele seculare afirmându-și voința de a se uni cu „cei de un sânge și de o lege”, spre a întemeia împreună cu dâșii *noul Stat Român*, reconstruit de imanenta dreptate a Istoriei, ca o târzie răsplătire pentru toate încălcările pământului și pentru toate zdrobirile sufletului străbun, ferecat în lanțurile cărmuirilor vitrege „dela Nistru până la Tisa...”

La fel au procedat și frații Bucovinieni, îndată după prăbușirea imperiașismului habsburgic în toamna anului 1918 — an înseninat de bucuria celui mai bogat seceriș în istoria tuturor strădaniilor noastre pentru înfaptuirea unității politice-românești.

Cei douăzecișidoi de ani de viațuire împreună sub sceptru și sub steag românesc au brazdat urme, care vor dăinui nu numai la suprafața pământului, ci mai ales în adâncurile su-

spre răsărit. Tot el întări și largi Cetatea-Albă cu ziduri, porți și șanțuri puternice.

Dar statul moldovean, ce căuta să-și deschidă o fereastră, cât mai largă înspre mare, se lovi în curând de interesele tot atât de vitale ale Munteniei ce stăpânea ținuturile dela gurile Dunării cu vestita cetate a *Chiliei*. Produsele și bogățiile naturale ale Munteniei aveau și ele nevoie de ieșirea la mare, pentru a putea fi valorificate. Regii unguri, negustorii brașoveni și sibieni încurajau și sprijineau stăpânirea Munteniei la Dunăre, de bușe sigur pentru produsele lor industriale. Intre astfel de împrejurări o ciocnire era inevitabilă pentru stăpânirea cetății Chilia.

Și aici, ca și la Cetatea-Albă, încă vechii Greci întemeiaseră un port, *Lycostomos*, iar Bizantinii un turn de observație, pentru a supraveghea mișcările popoarelor barbare. Lupta dintre Moldova și Muntenia pentru stăpânirea Chiliei ținu aproape un veac, cu sorți schimbăcioși de izbândă, până când Ștefan cel Mare o cuceri definitiv, cu grele jertfe, dela Munteni.

Moldova astfel era pregătită de apărare și de luptă împotriva hoardelor barbare de peste Nistru și împotriva asaltului ienicerilor turci de peste Dunăre. Eroicul voievod Ștefan scrie timp de o jumătate de veac, pagini de epopie în istoria neamului luptând cu Ungurii, Polonii, Tătarii și Turcii pentru „creștinătate” și pentru apărarea gliei strămoșești.

Basarabia, cu cetățile ei inexpugnabile, o adevărată marcă de graniță a Europei, asigură și ocrotește comerțul levantin și apusean și stă timp ce două veacuri, în ciuda tuturor furtunilor ce s'au abătut asupra ei, strajă la hotare și sentinelă de veghe a prosperității și civilizației europene.

**Citiți și răspândiți
Gazeta Transilvaniei**

ILARIE CHENDI
— GAZETAR

Continuare din pag. 3-a.

Colaborator înfocat al „Luceafărului” — din Budapesta — este un militant viguros al tuturor reformelor sociale și economice care duc spre descătușarea neamului.

La 1908, dându-i-se voie să se reîntoarcă în Ardeal — scrie un energic articol în *Tara Noastră* a lui O. Goga la 15/28 Iunie, nr. 25, din care desprind oglinda sufletească a durerilor lui I. Chendi: „Aici totul e românesc, pământ, oameni și obiceiuri. Străini sunt numai funcționarii din vama și din gări, oameni cu nasul coroiat, cu fălcile pronunțate, cu ochii dârzi și cu purtări repulsive. Iar acești străini stăpânesc situația... Românii sunt un popor stăpâniți de o mână de funcționari maghiari. Pământul acela e al Românilor, petecul acela de țară e al lor și totuși ei nu au dreptul de a se cărmui singuri, căci administrația, trenul, vămile sunt în puterea altora. Iată o mare anomalie politică, ușor de observat de celce trece granița Ungariei”.

Așa gândeau și scriau înaintașii noștri și înainte cu 33 de ani. Ca luptător cu condei și fața pentru întregirea neamului, îi slăvim scrisul și memoria toți Români și în special cei ce bătorim aceleași cărări.

Iletului basarabean și bucovinean. Ele nu au putut și nu vor putea fi desradacinate prin nici o lovitură a sorții, prin nici o masură a cărmuirilor nelegiuite. Ci, împotriva tuturor salbaticilor săvârșite de către cei „țara Dumnezeu”, brazdele românești vor alimenta mereu nădejdea într'o apropiată reînviere națională și într'o definitivă îndepărtare a granițelor, a tuturor granițelor dintre fiii aceluiși neam.

Istoria se repetă. Dacă ea s'a repetat, la sfârșitul luni lunie și August 1940, într'un sens atât de rau pentru neamul nostru, urmează să se repete acum și în bine. În nici un suflet românesc să nu se clatine deci speranța izbăvirii. În curândă vreme vom fi iarăși toți împreună: Același pământ, același suflet, același Stat românesc.

Viteaza oștire germană-română, înaintând sub comanda victoriosului generalisim Ion Antonescu, conducătorul statului nostru, a izbutit să scoată din robie mormintele unor scriitori de valoare deosebită ca basarabeanul Mateevici și bucovineanul Tofan.

Urmează să fie desrobit și al treilea mormânt prizonier, din adâncul căruia se înalță spre creasta cerului rugăciunea rostită înainte cu 40 de ani la Sibiu, de către „feciorul lui Iosif preotul” în versuri ca acestea:

Deci pentru clipa răsăririi
Acelui soare ce-asteptăm
Și pentru ceasul răsplătirii
Obezilor înlănțurii —
Noi Domnului să ne rugăm.

Un istoric maghiar
întrevăzând la 1854 necesitatea unirii
Transilvaniei cu țările românești

de Aurel A. Mureșianu

Unul dintre cei mai imparțiali și obiectivi reprezentanți ai vechei istoriografii maghiare de bun renume, nealterate încă de influența nefastă a sovinișmului politic, a fost și cel mai valoros istoric maghiar al Transilvaniei din prima jumătate a veacului trecut, contele Kemény (1795—1855).

Iosif Kemény poate fi considerat nu numai ca părintele istoriografiei moderne a Transilvaniei, ci după Șincai, Micu și Maior, chiar ca primul istoric critic al ei. El a fost cel dintâi cercetător sistematic al vechilor arhive ale Transilvaniei, și prin descoperirea și scoaterea la lumină a mai multor documente de cea mai mare valoare pentru elucidarea trecutului și dovedirea vechimii și autohtoniei poporului românesc din această țară, el și-a câștigat un titlu de recunoștință și din partea Românilor.

Spre deosebire de unii conaționali ai săi Kemény a fost condus în lucrările sale de o imparțialitate și obiectivitate remarcabilă. Când împăratul Ferdinand adună la Viena pe cei mai de seamă învățați ai monarhiei și însărcină pe Kemény cu compunerea unei istorii a Transilvaniei, el însuși propuse împăratului ca spre acest scop să se aleagă o comisie compusă din bărbați învățați reprezentanți ai tuturor națiunilor țării. Din partea Românilor Kemény propuse pe Timotei Cipariu, oferindu-se a-i pune la dispoziție toate documentele privitoare la istoria lor „fără nici o părtinire”.

Kemény deschise și mai înainte saltarele comorilor sale, cu multă bunăvoință cercetătorilor români. Învățatul vicar al Hațegului Ștefan Moldovanu care copiase în castelul său dela Grind o mulțime de documente relative la istoria Românilor — dintre care o parte au fost publicate mai târziu de George Barițiu în revista „Transilvania” — ne spune că bunăvoința lui față de

poporul românesc mergea atât de departe, încât el oferi în anul 1845, pentru suma relativ mică de 22.000 florini, după moartea sa, întreaga sa colecție și bibliotecă episcopiei Blajului. De suma aceasta, scrie Moldovanu, Kemény avea nevoie numai pentru plata datorriilor sale”. Episcopul Blajului care era tocmai atunci incurcat în faimosul proces al „revoltei seminariștilor”, nu dădu destulă atențiune importanței extraordinare a ofertei învățatului maghiar, care destăinuise lui Moldovanu și convingerea lui despre originea românească a familiei sale chemată la început *Micola*, și astfel neamul nostru pierdu prilejul achizițiunii unei comori neprețuite, pe care Kemény o oferi apoi, în aceleași condiții, proiectatului „Muzeu maghiar ardelean”.

Nu încapă nici o îndoială că asupra dezvoltării caracterului acestui vrednic fiu al Transilvaniei, a avut o influență mare și spiritul liberal al epocii sale, care a fost în parte un rezultat al marelui revoluționar francez și care a pregătit și revoluția dela 1848. Dar ceace l-a condus pe Kemény, mai presus de toate la judecata lui dreaptă și binevoitoare față de poporul românesc, a fost convingerea câștigată în urma cercetării aprofundate a documentelor descoperite de el, despre nedreptatea și umilnita ne mai pomenită la care „veacurile barbariei nobilitate (der geadelten Roheit)” au redus, „prin subjugare și răpire de drepturi” pe „mulți puternici stăpânitori de odinioară ai Transilvaniei și între aceștia și pe Români... națiune înfrântă prin greutatea și forța necruțătoare a timpurilor trecute” care însă cu toate acestea, „a născut adeseori pe cei mai eminenti fii ai patriei, eroi și oameni de stat”.

Dar ceace ne interesează acum sunt ideile politice ale lui Iosif Kemény. Deși el preconiza emanciparea socială desăvârșită a Românilor, totuși edu-

cația sa ungurească îl făcea să nu poată pricepe în deajuns că condiția principală a acestei emancipări era, mai întâi de toate, *libertatea și independența lor națională*. Deși întrevedea necesitatea absolută a unirii viitoare a Principatelor românești cu Transilvania, el nu găsea altă posibilitate a înfăptuirii ei, decât în cadrele imperiului austriac. Ca Maghiar el nu-și putea însă închipui nici despărțirea totală a Transilvaniei de Ungaria. El credea că „egala îndreptățire perfectă și împrietărirea Românilor” îi va face cei mai buni prieteni ai Ungurilor și că prin înfrățirea viitoare a acestor două națiuni se va putea pune stavilă definitivă pericolului panslav.

Kemény a trăit în epoca apogeului imperialismului rusesc în Europa și a propagandei panslaviste, de aceea nu se putea împăca — ca și eroicul conducător al Sașilor și prieten al Românilor Stefan Ludwig Roth — cu ideea desființării imperiului austriac și cu atât mai puțin cu ideea unui *regat daco-românesc independent*, care, după părerea lui, ar fi servit numai interesele țarismului. El dorea unirea Principatelor cu imperiul austriac, iar necesitatea și explicația acestei uniri o

găsea în însăși evoluția istorică și unitatea geografică a Daciei de odinioară.

În anul 1854, în toiul crizei orientale provocate de războiul Crimeei, Kemény fu însărcinat din partea guvernului austriac cu pregătirea unui memoriu asupra raporturilor istorice dintre Principatele românești și teritoriile învecinate ale monarhiei. După studiarea aprofundată a arhivei episcopatului de odinioară al Milcoyului și a altor documente vechi Kemény arată în raportul său *necesitatea viitoare a unirii țărilor românești cu Transilvania și Ungaria drept o consecință logică și firească a evoluției istorice a țărilor de pe amândouă laturile Carpaților*.

Că Kemény nu se gândea atunci la crearea unui regat daco-românesc ci a unui puternic imperiu federativ austriac, puțin importă. Faptul de căpetenie este rezultatul obținut prin deducțiile sale logice din evoluția istorică a traiului locuitorilor Transilvaniei, ai Țării românești și ai Moldovei și credința lui în necesitatea absolută a unirii poliice viitoare a acestor trei țări surori.

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov

No. 2190/1941
Serv. Apă și Canal

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 19 Iulie 1941, orele 12 dimineața, va avea loc la Direcțiunea Regiei Publice Comerciale a Intreprinderilor Municipiului Brașov, Strada Sft. Petru No. 11, olicitație publică pentru procurarea a 625 buc. tuburi și coturi de bazalt de 350 mm. Licitația se va ține în conformitate cu Decretul Lege publicat în Monitorul Oficial Nr. 21 din Ianuarie 1941, iar informațiunile detaliate se pot obține în fiecare zi între orele 8—12 la Direcțiunea R.I.M.B.

Brașov, la 5 Iulie 1941.

Regia Publică Comercială a Intreprin. Municip. Brașov

REGIA PUBLICĂ COMMERCIALĂ A INTREPRINDERILOR MUNICIPALITĂȚII BRAȘOV



Cu inima frântă de durere aducem la cunoștință încetarea din viață a prea bunului și sumpului nostru

Colonel Ovidiu Ivașcu

fost Prefect
în vârstă de 58 ani
decedat în dimineața zilei de 7 Iulie 1941, după o lungă și grea suferință.
Inmormântarea va avea loc Miercuri, 9 Iulie 1941 orele 16, dela locuința sa din Str. I. C. Brătianu Nr. 55.

Stella Ivașcu N. Dușoiu
soție

Familiiile:

General George Ivașcu
Colonel Lucian Ivașcu
Inginer Livius Ivașcu

frați
General Dănilă Papp
Margareta Maior Camil Piso
cumnați

și familiile
Titus Fodor
Dr. Radu Fodor
Viorel Fodor
Dr. Marin Fodor
Rica Dr. Tanislau
Marilena Piso
nepoți.

Vizitați cu încredere marele magazin RADU COCIAȘU

Brașov, Strada Regele Carol I, Nr. 56

lângă Hotel Coroana unde veți găsi mare asortiment și cu cele mai reduse prețuri:

Jucării, articole de galanterie, sport și voiaj

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Ing. Eug. Ionică No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

ECONOMICE

Situația mișcării cooperative din România

Raportul Institutului Național al Cooperăției către adunarea generală ținută la 12 Aprilie 1941 cuprinde un vast material statistic privitor la totalitatea cooperativelor de tot felul existente la data de 31 Decembrie 1939, pe teritoriul românesc considerat între granițele naturale.

Importanța mișcării cooperative în viața economică a țării este netăgăduită. Remarcăm activitatea intensă desfășurată în ultimul timp, în scopul aprovizionării pieții interne cu articole de tot felul necesare consumului. În general mișcarea cooperativă a prins teren mai mult la orașe, unde au găsit un mediu mai prielnic dezvoltării lor. Regretăm, că din raportul amintit, extrem de cuprinzător în date statistice privind activitatea cooperativă a țării în ultimii zece ani, nu reeșe mișcarea cooperativelor sătești de tot felul. Ar fi interesant de urmărit întinderea activității cooperativelor între țărani. Suntem o țară eminentă agricolă și rostul cooperativelor e de a ridica starea materială a satelor prin instituțiile proprii de credit, consum, aprovizionare, forestiere, lăptărie, viticole, pescuit, etc., care să servească exclusiv interesul colectiv al sătenilor.

Din totalul de 10334 cooperative la data de 31 Decembrie 1939, 9075 erau românești, iar din acestea 1369 se găseau în lichidare. Iată repartizarea acestor cooperative:

Credit	5033
Consum	1868
Aprovizionare	718
Forestiere	447
Lăptărie	58
Viticole	35
Pescuit	35
Obști de cumpărare	360
Obști de arendare	106
Diverse de producție	415
Total	9075

Observăm, că din totalul general mai mult de jumătate sunt cooperative de credit. O fi rentabil acest comerț, însă considerând numărul mare al societăților bancare existente, și aceasta mai cu seamă în Ardeal, suntem de părere că greșit s'a procedat prin îndrumarea spre comerțul de credit a cooperativelor, în măsură așa de intensă. Incontestabil că s'au înregistrat rezultate frumoase, dar nu-i mai puțin adevărat că s'au neglijat alte domenii mult mai importante.

La 9075 de cooperative abia un număr de 58 se ocupă cu lăptăria, 447 sunt forestiere și numai 718 de aprovizionare. S'a neglijat prea mult valorificarea produselor țărănești și rău s'a procedat. Agricultura e izvorul existenței noastre și mișcarea cooperativă, în viitor, ar fi de dorit să se îndrepte mai mult la sate. Până când noi avem 58 lăptării, din totalul de 1259 cooperative minoritare, 232 sunt lăptării. Chiar dacă cooperativele de consum, aprovizionare, lăptărie, forestiere, etc., nu înregistrează un randament mare al capitalului strâns, totuși acțiunea altruistă, care urmărește interesul colectiv, are o valoare națională însemnată. Și acesta-i scopul cooperativelor.

I. O.

Biroul Populației

Din partea Primăriei Municipiului Brașov primim lămurirea de mai jos, dată în legătură cu notița apărută în ziarul nostru Nr. 45/1941.

În ziarul Gazeta Transilvaniei din 26/VI a. c. a apărut sub titlul „Biroul Populației”, unele aprecieri asupra funcționării acestui birou, care ar fi defectuoasă din vina celor care nu-i pun la dispoziție numărul trebuincios de funcționari.

Pentru a se cunoaște adevărata situație, comunicăm pentru știința generală următoarele:

Biroul de Populație a avut până la Aprilie a. c. 16 funcționari, între care 6 funcționari refugiați supranumerari, plătiți de Ministerul Internelor. Pe 1 Iunie a. c. însă, Ministerul a plasat în posturi bugetare la alte administrații locale 4 dintre funcționarii refugiați, iar unul a fost mobilizat, astfel că au mai rămas 11 funcționari.

Deoarece la toate serviciile Municipiului din aceleași cauze, personalul este redus cu peste 25%, pe lângă toată bunăvoința nu este posibilitate de-a se da Biroului de Populație alți funcționari dela centru, aici fiind aceeași situație, iar personal diurnist nu se mai poate angaja.

Astfel Bir. de Populație ca și alte servicii ale Municipiului, trebuie să funcționeze cu personalul rămas.

Publicul care vede condițiile în care se lucrează, trebuie să înțeleagă timpurile grele de astăzi căutând ca prin îngăduință și disciplină reciprocă, să contribuie la o cât mai normală funcționare a serviciului.

Pentru a se da mai multă posibilitate de acces publicului, am prelungit timpul de serviciu la Bir. Populației dela 7 dim. până la 2 d. a.

Brașov, la 7 Iulie 1941.

Primar:

ss. Dr. N. G. V. Gologan

p. Secretar General:
ss. Dr. St. Popovici

Cercul Recrutare Brașov

Nr. 255 din 4/VII 941

Atențiune!

O parte din milițieni Ctg. 1921—1913 inclusiv, de origină Români și Sași, chemați la concentrare, nu s'au prezentat. Adică ordinele de chemare emise ni s'au înapoiat cu mențiunea „Necunoscut sau plecat în loc necunoscut”. Deasemenea unii au înapoiat ordinul de chemare cu o cerere de a fi scutiți sau amânați, adică nu s'au prezentat la concentrare!

Toți aceștia sunt dați ca „Nesupuși la Concentrare și Mobilizare” și vor fi urmăriti ca atare, deoarece fiecare om era și este obligat a ținea la curent Cercul cu adresa sa exactă.

Cei ce se găsesc în vreuna din situațiile arătate mai sus, pentru a-și ușura situația, sunt invitați a se prezenta la Cerc spre a lua cunoștință dacă au fost sau nu chemați.

Acest co. unicat se referă la milițienii ce domiciliază în Brașov deoarece cei din comunele rurale sunt cunoscuți de Șefii de Post de Jandarmi și se știe dacă au fost sau nu chemați; deci Șefii Posturilor de Jandarmi rămân direct răspunzători de faptul că un om chemat să nu mai fie tolerat a sta în Comună.

Comandantul Cercului Recutare Brașov
Colonel,
Vranceanu Gheorghe

Vor fi pedepsiți cei ce nu și-au săpat tranșee

Primăria Municipiului Brașov, ne trimite spre publicare următoarele:

Toți acei care nu s'au conformat dispozițiilor din ordonanțele Nr. 1 și 5 adică acei care nu au conștientat subsolurile locuințelor sau nu au săpat tranșee pentru adăpostire și care nu vor executa aceasta în cel mai scurt timp, vor fi dați în judecată spre a li se aplica sancțiunile prevăzute în ordonanțele amintite.

CRONICA RAZBOIULUI

Bucovina întreagă este din nou PĂMÂNT ROMÂNESC

Actuala situație pe frontul împotriva comunismului. — Un alt războiu în lume? Pregătirile din Pacific. — Ocuparea Islandei de către forțele navale. — Situația pe alte fronturi de luptă

Eliberarea Bucovinei este un act împlinit.

Dacă acum un an plâgeam soarta amară în care a fost aruncat neamul nostru, astăzi, mai mult ca oricând, Românii cred într-o justiție immanentă care veghează ca anumite crime istorice să fie crud plătite celor ce le-au săvârșit. Și nu-i departe ceasul când toți vor primi răsplata... căci, în paginile istoriei nedrepte pe care a trăit-o neamul nostru, s'a scris penultimul capitol. De acum încolo se va scrie istoria restaurării drepturilor naționale pe care nimeni nu le va mai putea nesocoti.

În Bucovina au mărșăluit victorioși copiii soldaților noștri care acum două zeci și trei de ani au sângerat în lupte grele pentru îndeplinirea aceluiași sfânt ideal. Aceleași jertfe supreme și același sânge tineresc, pentru aceleași năzuințe...

Ne închinăm cu adâncă recunoștință și sinceră pietate în fața acelor care prin sacrificiul lor, ne-au dat să trăim zilele istorice de acum.

În fața mormintelor, de curând închise, se cade să fim conștienți de îndatoririle pe care noi cei rămași în viață, suntem obligați să le ducem la bun sfârșit. Datori suntem să apărăm, chiar cu sacrificii mai mari, ca nici un bulgăre de pământ să nu mai fie înstrăinat din trupul Provinciilor desrobite. Să dăm ținuturilor, de totdeauna românești, dragostea noastră cea mai caldă, sânguina noastră cea mai desăvârșită, gospodăria cea mai bună, ordinea cea mai ocrotitoare, liniștea cea mai binefăcătoare. Numai astfel vom fi vrednici în fața lumii și a Dumnezeului care a binecuvântat vărsarea sângelui curat și tineresc al celor care s'au jertfit pe altarul Patriei.

Acte de o sălbăcie neîntâlnită

Ani de-arândul s'a vorbit și s'a scris despre pericolul bolșevic și despre dezastrul la care ar fi fost supusă lumea civilizată prin întinderea comunismului. Dacă până acum, despre starea spirituală a bolșevicilor, se vorbea cu dovezi relative, astăzi întreaga lume poate să-și dea seama de ce este „raiu” de peste Nistru. Întregul sistem de viață, care a fost impus tineretului rus de Kremlin, se oglindește în faptele de o sălbăcie neîntâlnită pe care soldații bolșevici le săvârșesc. Deabia acum s'a ridicat perdeaua care adăpostea viața unui tineret al cărui suflet a fost otrăvit de jivina iudaică și deabia acum își dă seama acel tineret de adevărata viață a omului pe care Dumnezeu l-a făcut stăpân pe toate bunătățile pământului. Sufletul aceluși tineret s'a deschis ca o floare sub căldura binefăcătoare a soarelui dar... totu-i prea târziu. Tineretul rus este pierdut pentru lumea civilizată. Focul nimicitor al războiului va stârpi pentru totdeauna fermentul comunist care va stăpâni și de acum înainte pe un tineret crescut fără dragoste de părinți, fără frică de Dumnezeu și fără teamă de răspundere în fața altor legi decât ale celor făurite de Kremlin.

De altfel, subț puterea Satanei, înfrunchipată în Stalin, soldații bolșevici au săvârșit adevărate masacre. Oriunde au găsit ființe care n'au crezut și nu cred în binefacerea comunismului nu le-au cruțat. În închisori sau în case sărăcicioase, pe stradă sau la munca câmpului; femei sau copii, bătrâni sau oameni neputincioși, toți au fost trecuți prin foc și sabie.

La Dubno bolșevicii au împușcat

cu revolverele și au mitraliat 528 de bărbați și femei. Chiar copii dela sânul mamei au fost uciși cu lovituri de pumnal. Autorii acelor crime odioase sunt comisarii G. P. U-ului și funcționarii superiori ai partidului comunist. Închisoarea din localitatea amintită a fost prefăcută într-o casă lugubră. În toate celulele situate în cele cinci etaje ale închisorii se înfățișează privescându-se. Ici un moșneag lungit pe o saltea soioasă cu chipul sfârtecat de gloanțe de mitralieră. În alt colț un tânăr cu gâtul plin de sânge închegat. Lângă el un țaran ucrainean cu cămașa scaldată în sânge și cu pânțele des-făcut. În alt etaj cadavre de mame și fice siluite, lângă ele prunci spintecați smulși dela sânul mamei... Gloată ucrainenilor care au venit să vadă iadul se îmulțea din ceas în ceas. Chipurile bărbaților se încruntau, femeile plâneau, copiii țipau stâșietor și-și strigau părinții pe nume dar... nimeni din cei dragi lor nu mai răspundea...

Nu numai la Dubno și Leopold au săvârșit bolșevicii masacre, ci și în alte orașe ale Ucrainei, în Rusia albă și mai cu seamă în țările baltice.

După informații demne de crezare, între 23-30 Iunie, au fost masacrate nu mai puțin de 20.000 de persoane. Alte zeci de mii de persoane, mai ales studenți, profesori și preoți, au fost deportați în dosul liniei Stalin pentru a fi întrebuințați la construirea fortificațiilor auxiliare.

În sectorul Dunaburg, un tren încărcat cu alimente a fost atacat de bolșevici. În alte regiuni ale frontului trenuri și ambulanțe sanitare cu răniți au fost atacate de armatele bolșevice, dovedind prin aceasta sentimente de o cruzime barbară.

În retragerea lor bolșevicii au incendiat sate și orașe lăsând în urma lor pârjolul. Populația este luată și purtată pe jos, fără apă și hrană, distanțe mari și apoi unul câte unul din cei luați sunt lăsați fără viață în șanțurile șoselelor. Din Estonia și Letonia, bolșevicii au deportat 27.000 de intelectuali.

Actuala situație de pe front

Operațiunile împotriva așa zisei linii a lui Stalin continuă sistematic. Numărul prizonierilor se ridică la peste 300.000. În sectorul Jitomir, avioanele germane au distrus peste 500 camioane mari sovietice și au nimicit 18 trenuri. Trupele germane înaintează în regiunea Niprului superior, apropiindu-se tot mai mult de Moscova pe care bolșevicii au evacuat-o.

În sectorul în care trupele germane înaintează bolșevicii nu dispun decât de mijloace defensive foarte slabe. În ce privește armamentul greu și trupele de elită ale comuniștilor, au fost ori distruse, ori capturate. Odată cu căderea Moscovei și Leningradului, Rusia bolșevică nu va mai avea nici un centru de industrie militară.

Pe frontul românesc armatele aliate continuă înaintarea. Operațiunile sunt însă ținute în cel mai sever secret, rezultatul lor nefiind dat decât atunci când adevărata viață își începe cursul.

Dacă aruncăm o privire pe harta Rusiei staliniste, vom observa ușor că toate șoselele și drumurile principale merg paralel cu Nistru. Așa fiind, armatele bolșevice, nu vor avea puțința unei retrageri rapide decât spre Sud. Cum însă în acest sector trupele din Basarabia și Bucovina vor face în curând joncțiunea cu trupele care înaintează dela Nord, armatele sovietice vor fi împinse tot mai spre Sud neavând altă scăpare decât să se refugieze pe

mare, sau să se predea. Ultimile informații însă arată că toate porturile rușești, din Marea Neagră, sunt minate de armatele românești și acest fapt este un indiciu că operațiunile militare vor fi întreprinse cu toată puterea în josul Niprului dând peste cap toate liniile de fortificații și încercuind armata de elită a Kremlinului. Ingrijorarea domnește în cercurile militare ruse căci altfel nu se explică rezistența înverșunată a trupelor rusești din Nord, decât pentru ca cele din Sud să aibă timpul necesar unei retrageri „reuşite”.

Tactica bolșevică ar reuși dacă n'ar fi dejucată de cea a armatelor aliate care nu dă răgaz să se organizeze retragerea dorită. Avioanele de bombardament distrug orice mijloc de locomotivă, toate nodurile de comunicații și căi ferate, precum și centrele de aprovizionare.

Gândul bolșevicilor în retragere, a fost nu numai acela de a da foc satelor și orașelor, ci și de a incendia ogoarele, pentru ca trupele aliate să nu găsească cele necesare hranei. Dumnezeu însă, care a binecuvântat începerea luptei împotriva uzurpătorilor credinței în Hristos, a purtat de grijă. Grânele nu s'au copt încă și ceace a întârziat coacerea lor au fost și poile din ultima vreme. Pe măsură ce trupele aliate înaintează, cerul se înseninează, apele se retrag în matca lor sau în brazda care va da anul acesta un rod îmbelșugat. De altfel în Ucraina pământul este în mari întinderi nelucrat ceace face dovada nepăsării bolșevicilor pentru agricultură. Țăranii ucrainenii deabia după ocuparea ținuturilor, în care locuiesc, de către trupele germane au ieșit la munca câmpului și speră că, deși târziu, totuși unele însămânțări vor avea timp să rodească.

Pe frontul din Nord, armatele finlandeze luptă cu mult eroism. Ele au străpuns linia de fortificații în care luptă trupele de elită din Asia. Soldații finlandezi au pătruns adânc pe teritoriul Rusiei, iar soldații bolșevici se prezintă în fața liniilor predându-se.

Un fapt destul de important pentru planurile lui Stalin ce vor fi puse în practică peste câteva zile, sau poate sunt în curs de desăvârșire, este și acel al oprirea transporturilor de călători spre Manciuria, via Siberia. În felul acesta comunicația pe uscat între Europa și Extremul orient este definitiv întreruptă.

Un alt războiu în lume?

De peste Ocean, ne vine știrea, că la frontiera dintre Peru și Ecuador s'au produs mai multe ciocniri sângeroase. Armatele din Ecuador au atacat, în provincia Delora, pe grănicerii peruvieni, încercând să pătrundă pe teritoriul Perului, tentativa fiind respinsă. După informațiile aflate prin Lima, autoritățile peruviene au întărit măsurile de apărare militară. Deocamdată nu se cunosc măsurile ce vor fi luate de autoritățile din Lima și Quito, capitalele celor două țări.

Pe de altă parte pregătirile militare al Statelor Unite din Pacific, sunt considerate de Japonia ca fiind îndreptate împotriva ei. Purtătorul de cuvânt japonez, contra-amiralul Mayeda, a declarat că situația din Pacificul de Nord, este deosebit de interesantă, dacă se ține seamă de războiul dintre Germania și Rusia. Cea mai mare atenție a Japoniei trebuie îndreptată spre faptul că Statele Unite s'au declarat pentru guvernul din Moscova.

S'ar putea întâmpla ca Statele Unite să ceară puncte strategice în Pacific, ca răsplată pentru ajutorul dat Moscovei, și acest fapt ar slăbi securitatea Japoniei. Oricum s'ar prezenta situația, flota japoneză este gata să facă față oricărei eventualități.

Situația pe alte fronturi de luptă

Trupele italiene (de sub comanda generalului Gazzera) care au rezistat eroic în regiunea Galla și Sidamo, au depus armele. Aviația germană a bombardat cu succes orașul și canalul de Suez. În Siria, trupele britanice au ajuns la râul Daniur, considerat ca centru moral al războiului din Levant.

În Vest bombardamente aeriene ale aviației germane asupra Angliei și a vaselor de transport. Un fapt destul de important este ocuparea de către americani a Islandei.

Pe măsură ce războiul amenință să ia proporții mondiale, țara noastră se pregătește să reînceapă o viață mai prosperă și mai respectată de vecinii care vor trebui să respecte principiile care vor sta la temelia noii ordine europene.

Mardare Mateescu

Expoziția de fotografii documentare din Nordul și Nord-Estul Ardealului

Ministerul Propagandei Naționale, Oficiul Național de Turism, inaugurează Miercuri 9 Iulie 1941, orele 12, în sala Redoute din str. Hirscher Nr. 10, expoziția de fotografii documentare din Nordul și Nord-Estul Ardealului.

În aceeași zi la orele 15 (pentru armată) și orele 17 (pentru școli și public) vor fi prezentate la cinematograful „Astra” filmele „În Transilvania”, „Bucovina”, „Țara Moșilor” precedate de conferința introductivă a Dlui Director Valer Pușcariu

Intrarea la reprezentarea cinematografică: 15 lei de persoană, 5 lei pentru elevi și gratuit pentru armată.

Intrarea la expoziția de fotografii este gratuită.

Dela Crucea Roșie

Rugăm pe toți aceia care s'au înscris cu diferite obiecte în colecta Soc. Naț. de Cruce Roșie, dar care obiecte încă n'au fost ridicate de către Crucea Roșie, să binevoască a le trimite urgent la sediul nostru str. Lungă No. 1, sau să ne înștiințeze pentru a fi ridicate de Crucea Roșie.

Totodată avizăm On. Public, că donațiunile pentru înzestrarea spitalelor, se primesc și de aici înainte, la Sediul Soc. Naț. de Cruce Roșie str. Lungă 1.

Toate Doamnelor care au aptitudini pentru îngrijirea bolnavilor sunt rugate să se prezinte de urgență la sediul Crucii Roșii, str. Lungă 1, unde vor primi informații detaliate.

Doamnelor, soții de ofițeri, sunt rugate să se anunțe la Sediul nostru pentru a lua parte la ședința de lucru.

Redactor responsabil
ION COLAN